

28.9.2023

Rahapeli-asioiden neuvottelukunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 ja 3 §:n muuttaminen

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Veikkaus Oy:n tuotolla rahoitetuille toimintoille otetaan käyttöön parlamentaarisessa yhteistyössä valmisteltu uusi rahoitusmalli, jossa toimintoja rahoitetaan vuoden 2024 alusta lukien menokehyyksen sisältä yleiskatteellisista budjettivaroista. Arpajaislaissa (1047/2001) säädetyistä Veikkaus Oy:n tuoton yksilöidyistä käyttötarkoituksista ja rahoituksen jakautumisesta eri käyttökohteisiin luovutaan ja Veikkaus Oy:n tuotto otetaan jatkossa yleiskatteellisena valtion talousarvioon käytettäväksi talousarvion mukaisiin menoihin. Eduskunta on hyväksynyt uutta rahoitusmallia koskevat arpajaislain muutokset (HE 255/2022 vp) 6.2.2023 ja tasavallan presidentti on 3.3.2023 vahvistanut ne. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2024.

Arpajaislain 42 a §:n mukaan sisäministeriön yhteydessä toimii valtioneuvoston asettama rahapeli-asioiden neuvottelukunta, jonka tehtävänä on seurata rahapelipoliittisten tavoitteiden toteutumista ja kehittämistarpeita. Neuvottelukunnan tarkemmista tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään rahapeli-asioiden neuvottelukunnasta annetulla valtioneuvoston asetuksella (658/2017), jäljempänä *neuvottelukunta-asetus*. Valtioneuvosto on 21.11.2019 asettanut rahapeli-asioiden neuvottelukunnan 25.11.2019 alkaen eduskunnan vaalikauden ajaksi, kuitenkin uuden neuvottelukunnan asettamiseen asti.

Neuvottelukunta seuraa ja arvioi rahapelitoiminnan eri osa-alueita, kuten esimerkiksi rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja koskevan tilanteen kehitystä, rahapelitoimintaan liittyvää säädösvalmistelua ja rahapelialan kansallisessa ja kansainvälisessä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Neuvottelukunta toimii erityisesti rahapelijärjestelmään liittyvien eri toimijoiden tiedonvaihdon kanavana. Se voi esimerkiksi tehdä aloitteita, mutta sillä ei ole rahapelitoimintaan liittyvää päätäntä- tai valvontatoimivaltaa.

Neuvottelukunta-asetuksen mukaan neuvottelukunnassa on puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi enintään 24 muuta jäsentä. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii sisäministeriön kansliapäällikkö. Varapuheenjohtaja edustaa eduskunnassa edustettuina olevia poliittisia puolueita. Muut jäsenet ja heidän varajäsenensä edustavat maa- ja metsätalousministeriötä, opetus- ja kulttuuriministeriötä, sisäministeriötä, sosiaali- ja terveysministeriötä, työ- ja elinkeinoministeriötä, valtioneuvoston kansliaa, valtiovarainministeriötä, Poliisihallitusta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitosta, eduskunnassa edustettuina olevia poliittisia puolueita sekä rahapelitoiminnan tuotosta avustuksia saavia yhteisöjä. Nykyisessä neuvottelukunnassa on puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 20 jäsentä.

Uutta rahoitusmallia koskevien arpajaislain muutosten perusteluissa todetaan, että opetus- ja kulttuuriministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja rahapelitoiminnan tuotosta avustuksia saavien

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

yhteisöjen neuvottelukunnassa jäsenyys ei olisi enää perusteltua, koska Veikkaus Oy:n tuotolla ei enää rahoitettaisi arpajaislain 17 §:ssä tarkoitettuja toimintoja. Sen sijaan sosiaali- ja terveysministeriön edustajan tulisi jatkossakin olla rahapeliasioden neuvottelukunnan jäsenenä ministeriölle arpajaislain 52 §:ssä säädetyn tehtävän vuoksi. Rahapelihaittojen ehkäisemiseen ja vähentämiseen liittyvän laaja-alaisen asiantuntemuksen näkökulmasta olisi perusteltua, että neuvottelukunnan työskentelyyn osallistuisi viranomaisten lisäksi myös rahapelihaittajärjestöjen asiantuntijoita (HE 255/2022 vp). Rahoitusmalliuudistuksen johdosta olisi tarpeen muuttaa neuvottelukunnan enimmäisjäsenmäärää ja tehtäviä neuvottelukunnan kokoonpanon lisäksi.

1.2 Valmistelu

Asetusluonnos on valmisteltu sisäministeriössä ([SM006:00/2022](#)). Uuden rahoitusmallin edellyttämiä arpajaislain muutoksia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 255/2022 vp) todetaan tarve neuvottelukunnan kokoonpanon muuttamiselle.

Rahapeliasioden neuvottelukunnalle on 16.6.2022 esitelty uutta rahoitusmallia koskevaa lausuntopalautetta, mukaan lukien neuvottelukunnan kokoonpanoa koskeva palaute. Lisäksi neuvottelukunnalle on 12.1.2023 annettu tilannekatsaus arpajaislain muutosten eduskuntakäsittelystä ja tuotu esille uuden rahoitusmallin vaikutukset neuvottelukunnan kokoonpanoon. Neuvottelukunnan kokouksissa on todettu, että asetusero luonnos lähetetään erikseen lausuntokierrokselle.

STM:n johdolla valmistelussa, toukokuussa 2022 julkaistussa rahapelioliittisessa ohjelmassa ([STM048:00/2021](#), [Valtioneuvoston julkaisuja 2022:40](#)) todetaan, että rahapeliasioden neuvottelukunta ei osallistu rahapelien toimeenpanon ohjaukseen, mutta on yksi toimielin rahapelijärjestelmässä. Rahapelioliittisen ohjelman yhtenä tavoitteena on yhdenmukaisen ja tehokkaan rahapelioliittian ja rahapelien toimeenpanon ohjauksen varmistaminen haittojen torjumiseksi. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ohjelmassa ehdotetaan, että rahapeliasioden neuvottelukunnan rakennetta muutetaan. Ohjelmassa todetaan lisäksi, että valtiovarainministeriön roolia muuttuvassa rakenteessa on syytä arvioida rahapelijärjestelmän haittojen ehkäisyyn liittyvän tavoitteen varmistamisen näkökulmasta.

2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Uuden rahoitusmallin ja sitä koskevien arpajaislain muutosten johdosta ehdotetaan muutettavaksi neuvottelukunta-asetuksen säännökset rahapeliasioden neuvottelukunnan tehtävistä, jäsenten enimmäismäärästä ja neuvottelukunnan kokoonpanosta. Asetusta ei ehdoteta muutettavaksi muilla osin.

Rahapeliasioden neuvottelukunnan yhtenä keskeisenä tehtävänä on seurata ja arvioida rahapelioliittikkaan liittyvää säädösvalmistelua. Suomen nykyinen rahapelijärjestelmä perustuu arpajaislailla säädettyyn yksinoikeuteen. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan Suomen rahapelijärjestelmää uudistetaan avaten sitä lisenssimallilla kilpailulle viimeistään 1.1.2026. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiasetusta. Rahapelijärjestelmän uudistamisessa on kyse merkittävästä, usean eri ministeriön toimialaa koskevasta lainsäädäntöhankkeesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö eivät enää uuden rahoitusmallin johdosta myönnä valtionavustuksia tai valtionosuuksia Veikkaus Oy:n tuotosta, mutta ministeriöiden toimialoilla on kuitenkin liittyä rahapelijärjestelmään ja sen uudistamiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan liittyen hallitusohjelmassa todetaan, että lisenssijärjestelmään siirryttäessä estetään tehokkaasti muun muassa tulosmanipulaatio. Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvalla hevosurheilulla on yhteys rahapelaamiseen. Toisin kuin uuden rahoitusmallin edellyttämiä arpajaislain muutoksia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 255/2022 vp) todetaan, opetus- ja kulttuuriministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön jäsenyyden säilyttäminen voidaan arvioida neuvottelukunnan tehtävien näkökulmasta perustelluksi hallitusohjelman mukaisen rahapelijärjestelmän uudistamisen vuoksi.

Ehdotettavilla muutoksilla ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Neuvottelukunnan kokouksista ei ole maksettu palkkioita. Neuvottelukunnan jäsenten mahdollisten matkakustannusten korvaamisesta vastaa hänen edustamansa organisaatio. Arpajaislain muutoksia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 255/2022 vp) todetaan, että rahapelijärjestelmän rakenteiden muuttaminen rahapeliasioden neuvottelukunnan kokoonpanon osalta selkeyttäisi rahapelijärjestelmää. Sen, että opetus- ja

kulttuuriministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö olisivat jatkossakin edustettuina neuvottelukunnassa ei arvioida vaikuttavan tätä tavoitetta heikentävästi neuvottelukunnan tehtävät huomioon ottaen. Rahapeli asioiden neuvottelukunta ei esimerkiksi valvo tai ohjaa rahapeli toimintaa. Sillä ei myöskään ole toimivaltaa tehdä rahapeli politiikkaa koskevia päätöksiä. Neuvottelukunnalla on sen sijaan keskeinen rooli rahapeli järjestelmään liittyvän tiedon jakelukanavana.

3 Lausuntopalaute

Rahoitusmallia koskevan arpajaislain esitysluonnoksen lausuntokierroksella useat lausunnonantajat esittivät huomioita rahapeli tuotosta avustuksia saaneiden toimijoiden osallisuudesta rahapeli järjestelmän rakenteissa. Osa lausunnonantajista kannatti esitysluonnoksessa esille tuotua muutostarvetta poistaa edunsaajien edustus rahapeli asioiden neuvottelukunnasta. Toisaalta tuotiin esille, että neuvottelukunnassa tulisi jatkossakin olla edustettuina vähintään rahapeli haittatyötä tekeviä järjestöjä riittävän asiantuntijuuden varmistamiseksi. Lisäksi lausuntopalautteessa tuotiin esille, että valtiovarainministeriön roolia muuttuvassa rakenteessa on syytä arvioida rahapeli järjestelmän haittojen ehkäisyyn liittyvän tavoitteen toteutumisen varmistamisen näkökulmasta.

Asetusluonnos oli lausuntokierroksella xx.9.-27.10.2023. Lausuntoaika oli lyhyempi kuin kuusi viikkoa, koska kyse on suppeista muutoksista, jotka perustuvat hyväksytyihin arpajaislain muutoksiin. Sidosryhmille on arpajaislain muutosten lausuntokierroksen yhteydessä tuotu esille neuvottelukunta-asetukseen kohdistuvia muutostarpeita. Lisäksi neuvottelukuntaa on informoitu muutostarpeista hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

Asetusluonnoksesta pyydettiin lausunnot... Lausuntopalautteen mukaan [täydennetään lausuntokierroksen jälkeen].

4 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Rahapeli asioiden neuvottelukunnan tehtävät. Pykälässä säädetään neuvottelukunnan tehtävistä. Pykälän 2 momentin 8 kohdan mukaan neuvottelukunta toimii eri viranomaistahojen, eduskuntapuolueiden sekä rahapeli toiminnan tuotosta avustuksia saavien yhteisöjen edustajien rahapeli politiikkaa koskevan tiedon informointikanavana. Kohdasta poistettaisiin maininta rahapeli toiminnan tuotosta avustuksia saavista yhteisöistä.

Pykälän 2 momentin 8 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi maininta rahapeli haittojen parissa työskentelevistä tahoista. Tarkoituksena on, että rahapeli haitta-asiantuntemuksen vahvistamiseksi neuvottelukuntaan nimitettäisiin pysyväksi asiantuntijaksi rahapeli haittojen ehkäisy ja vähentämisen parissa työskentelevien järjestöjen tai muiden toimijoiden edustaja. Neuvottelukunta-asetuksen mukaan sisäministeriö voi nimittää neuvottelukuntaan pysyviä asiantuntijoita.

Neuvottelukunnan tehtävät säilyisivät muilta osin nykyisellään.

3 §. Neuvottelukunnan kokoonpano. Pykälässä säädetään neuvottelukunnan kokoonpanosta. Pykälän 2 momentista poistettaisiin maininta avustuksia saavista yhteisöistä, koska uutta rahoitusmallia ja Veikkaus Oy:n tuoton käyttötarkoituksia koskevien arpajaislain muutosten johdosta niiden jäsenyys neuvottelukunnassa ei olisi enää perusteltu. Jaksossa 2 esitetyillä perusteilla opetus- ja kulttuuriministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö olisivat jatkossakin edustettuina neuvottelukunnassa.

Myös 1 momentissa säädettyä jäsenten enimmäismäärää ehdotetaan muutettavaksi siten, että neuvottelukunnassa voisi olla puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi enintään 21 jäsentä. Tällä hetkellä asetuksen mukaan muita jäseniä voi olla enintään 24.

5 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2024 samanaikaisesti uuden rahoitusmallin johdosta arpajaislakiin tehtyjen muutosten kanssa. Uusi neuvottelukunta on tarkoitus asettaa siten, että se voisi aloittaa työskentelynsä vuoden 2024 alkupuolella. Neuvottelukunta-asetuksen mukaan neuvottelukunta asetetaan sisäministeriön esityksestä eduskunnan vaalikauden ajaksi. Neuvottelukunta-asetuksen mukaan neuvottelukunta toimii siihen asti, kunnes uusi neuvottelukunta on asetettu.

